

AL
PO

**RISTO
PAKARINEN**

**AI
PO**

into

© Risto Pakarinen ja Into Kustannus 2024

Into Kustannus Oy
www.intokustannus.fi

Kansi: Samppa Ranta, Punavuoren Folio

Kannen kuva: Julian Riikonen

Taitto: Iris Kallunki

Kuvat: Alpo Suhosen kotialbumi

ISBN 978-952-393-331-6

Paino: Livonia Print, Latvia 2024

SISÄLLYS

Luku 1	ALPO OPPII LUISTELEMAAN – JA LUKEMAAN	9
Luku 2	VELLU KETOLA JA SARTRE	21
Luku 3	ASEISTAKIELTÄYTYJÄ	31
Luku 4	VOITTOJEN KAUTTA FORSSAAN	37
Luku 5	TOIMITTAJA – JA VALMENTAJA	44
Luku 6	FRED SHERO	52
Luku 7	HOLLYWOOD JA FOP SIN NOUSU LIIGAAN	58
Luku 8	FORSSAN IKILIKKUJA	67
Luku 9	ALPON USKOA VALMENTAJIEN SOLIDAARISUUTEEN KOETELLAAN	72
Luku 10	EUROOPAN MESTARI	81
Luku 11	AMBRÌ, SVEITSI	96
Luku 12	VIERAILU NHL-LEIRILLÄ JA MM-PRONSSI	102
Luku 13	LEIJONIEN PÄÄVALMENTAJAKSI	108
Luku 14	KAIKKIEN AIKOJEN NUORIN A-MAAJOUKKUEVALMENTAJA	113
Luku 15	LEIJONIEN ALKOHOLIONGELMA	120
Luku 16	TAISTELU KUMMOLAA VASTAAN JA KUMMOLAN KANSSA	126
Luku 17	ALPO KERÄÄ VOIMIA JA LISÄÄ KIERROKSIA	134
Luku 18	MIESTEN EM-PRONSSI 1985	139
Luku 19	JÄÄHYVÄISET LEIJONILLE	146
Luku 20	PALUU SVEITSIIN JA MIKRO–MAKRO-TEORIA	157
Luku 21	KIRJOJA PELAAJILLE	165
Luku 22	ENSIMMÄINEN EUROOPPALAINEN PÄÄVALMENTAJA POHJOIS-AMERIKASSA	170
Luku 23	NHL:N KIRKKAISIIN VALOIHIN	179

Luku 24	TURUN KAUPUNGINTEATTERIN JOHTAJAKSI	189
Luku 25	TAKAISIN WINNIPEGIIN	207
Luku 26	JOKERIT – ALPON URAN SUURIN VIRHE	216
Luku 27	TEATTERIN OHJAAMISTA JA LAURI RAUHALAN FILOSOFIAA	222
Luku 28	SVEITSIN MESTARI	229
Luku 29	KIEKKO KASVOIHIN CHICAGOSSA	236
Luku 30	TORONTO MAPLE LEAFS	242
Luku 31	NHL-UNELMA TOTEUTUU	251
Luku 32	NHL:N ENSIMMÄINEN EUROOPPALAINEN PÄÄVALMENTAJA	259
Luku 33	NHL JÄÄ TAAKSE	271
Luku 34	ALPO JULKAISEE KIRJAN JA PALAA KAUKALON LAIDALLE	276
Luku 35	BARRIKADEILLE KAUKALOVÄKIVALTA VASTAAN	281
Luku 36	PORI JAZZ JA STEVIE WONDER	289
Luku 37	PELI-ILO LÖYTYY	295
Luku 38	ALPO YRITTÄÄ TAAS PALATA PORIIN	303
Luku 39	UUTEEN KULTTUURIIN	311
Luku 40	WIEN, ITÄVALTA	314
Luku 41	FORSSA JA FILOSOFIA	318
Epilogi	OTTELU JA PELAAMINEN PERFORMANSSEINA <i>Sara Heinämaa & Alpo Suhonen</i>	331
Kiitokset		339
Alpo Suhosen ura		342

*Ihmisen performatiivisten ilmaisujen perusta – teatteri,
tanssi, peli – on kehollinen tietoisuus, kokemuksellinen,
taidollinen subjektiviteetti ja intersubjektiviteetti,
ainutlaatuisessa ja ainutkertaisessa holistisessa
improvisaatiossa, tässä ja nyt. Pelaaja on peli, näyttelijä
on rooli, tanssija on tanssi.*

– Alpo Suhonen 2024

LUKU 1

ALPO OPPII LUISTELEMAAN – JA LUKEMAAN

Suhosen liha- ja ruokakauppa Valkeakoskella, rautatieaseman vieressä, Asematie 8, siinä kun tultiin alas Röykän mäkeä. Sieltä hakivat lihansa kaikki, myös paperitehtaan patruuna Juuso Walden ja Mannoloiden tytär Pirkko, josta tuli kymmenisen vuotta myöhemmin Miss Suomi ja filmitähti.

Alkuvuodesta 1948 maailmalla tapahtui. Intian itsenäisyysliikkeen johtaja ja väkivallattoman vastarinnan puolestapuhuja Mahatma Gandhi murhattiin, Italian tasavaltalainen perustuslaki astui voimaan ja Tšekkoslovakian ulkoministeri Jan Masaryk kuoli pudottuaan toimistonsa ikkunasta. Columbia-levy-yhtiö kehitti LP-levyn, ja Unkari ja Neuvostoliitto solmivat YYA-sopimuksen.

Jatkosodasta oli vain neljä lyhyttä vuotta, ja sen vaikutukset tuntuivat Suomessa vielä kaikilla tasoilla, valtionpäämiehistä lihakauppiaisiin. Tasavallan presidentti J. K. Paasikivi ja Neuvostoliiton kommunistisen puolueen pääsihteeri Josif Stalin olivat neuvotelleet Suomen ja Neuvostoliiton välille ystävyys-, yhteistyö- ja avunantosopimuksen, liittoutuneiden valvontakomissio oli lähtenyt maasta ja Neuvostoliitto oli puoltanut Suomen sotakorvausten määrän.

Messuhallissa järjestettiin tanssin MM-kisat. Hämeenlinnan Tarmo voitti jääkiekon Suomen mestaruuden.

Oli jälleenrakennuksen aika. Oli aika elää.

Kirsti-äiti piti huolen, että Alpo oli tyylikäs jo kaksivuotiaana.

Valkeakosken kauppalan liha-kauppias itse, Suhosen Erkki, oli monien muiden miesten lailla tullut sodasta kotiin uuteen Suomeen. Kesäkuussa, viikko ennen juhanusta, Erkille ja hänen Kirsti-vaimolleen syntyi poika, ja esikoinen sai etunimekseen isänsä toisen nimen: Alpo.

Sodanjälkeisten vuosien suurista ikäluokista suurimman muodostavat vuonna 1947 syntyneet, mutta hyvänä kakkosena, vain 400 pienokaisen päässä, tulevat Alpo ja muut vuonna 1948 syntyneet.

Alpo oli Valkeakosken-vuosina vain muutaman vuoden vanha, joten hänen muistikuvansa rajoittuvat yhteen valokuvaan isän kaupan

henkilökunnasta sekä kahteen konkreettiseen muistoon, joista ensimmäisessä hän kävelee ensimmäistä kertaa yksin kotoa kaupalle keskustaan. Toisessa hän onkin urheilukentän laidalla. ”Isä tunsu Antti Niemisen, Valkeakosken Hakan jalkapallojoukkueen kapteenin. Jostain syystä olimme katsomassa Hakan matsia, ja sain kävellä isän kanssa kentän reunalle tapaamaan Niemistä. Muistan nahkakenkien ja hien hajun sekä ruohon tuoksun”, Alpo kertoo.

Vaikka joidenkin tarvikkeiden – kuten kahvin, sokerin ja margariinin – myyntiä vielä säännöstelltiin, Suhosen Erkin kaupassa niitä oli tarjolla. Erkki ja Kirsti olivat nuoria, 25-vuotiaita, ja heillä oli kauppa sekä Alpo ja Alpoa kaksi vuotta nuorempi Kimmo. Tulevaisuus näytti jos ei ruusuiselta niin ainakin valoisammalta. Ehkä yleisesti ottaen, ja ehkä

Nuori perhe Alpon ensimmäisessä kodissa Valkeakoskella.

ulkopäin katsoen. Mutta Suhosten kotona kaikki ei ollut hyvin. ”Isä oli sodan traumatisoima”, Alpo toteaa.

Kirsti oli syntyperäisiä forssalaisia, Erkin vanhemmat asuivat Suhosten suvun sydänmailla Joroisissa. Ei ole sattumaa, että joensuulainen ja Joroisten naapurissa Varkaudessa asunut Esa Pakarinenkin antoi Severi-hahmolleen sukunimen Suhonen.

Kirstin vanhemmat Bertta ja Torsten Vahtera asuivat Forssassa, ja varsinkin Kimmon syntymän jälkeen Alpo vietti paljon aikaa isovanhempiensa, Mamman ja Papan, luona. ”Olin kesät ja joulut pääasiassa